

Tütün, tuz ve müskirat inhisarı idareleri 1932 malî yılına aid bilânçoların gönderildiğine dair 3/173 sayılı Başvekâlet tezkeresile tütün inhisarı idaresinin 1932 yılı son hesabına aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair 3/244 sayılı Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi ve Tütün inhisarı idaresinin 1932 yılı son hesabı hakkında 1/283 sayılı kanun lâihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası

Tütün, tuz ve müskirat idareleri 1932 malî yılına aid bilânçoların gönderildiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/173)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/4136

10 - XI - 1934

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Tütün, tuz ve müskirat inhisar idarelerinin 1932 malî senesine aid bilânçolarile 1660 sayılı kanunun 8 nci maddesine tevfikân bu bilânçoları tetkik eden mütehasıs mürakiplerin raporları ilişik olarak sunulmuştur.

**Başvekil
İsmet**

Tütün inhisar idaresinin 1932 malî senesi bilânçosu üzerinde icra edilen tetkikat neticesini mübeyyin rapordur

Tütün inhisar idaresinin 1932 malî senesi bilânçosu üzerinde 1660 numaralı kanunun 8 nci maddesi mucibince tetkikat icra olunarak bilânçoda gösterilen erkamm defteri kebirdeki kayıtlarına ve evrakı müsbitesine müstenid olduğu anlaşılmiş ve şayanı kayid ve izah görülen hususat bilânçodaki tertib sırasile aşağıda gösterilmiştir:

Sabit kıymetler

1 — Emlâk : Bilânçoda gösterilen emlâk kıymetleri şirketten idareye müdevver emlâk ile idare zamanında mubayaa olunan bina ve arsalardan müteşekkil olub bu hesabın müfredatını ihtiva eden 31 numaralı cetvelde gösterildiği veçhile 1932 senesi zarfında inşaat ve mubayaaat ve kıymete müessir tamirat bedellerinden mütevellid olmak üzere 109 396 liralık tezayüd ve bir takım bina ve arsa ve arazinin satılarak bedellerinin Hazineye yatırılmasından veya mevcuden devredilmesinden dolayı 43 217 liralık tenakus vukua gelmiş ve bu meyanda 9 421 lirasının İzmir, 700 lirasının Kırkağaç ve 30 000 lirasının Milâs idarelerine aid olmak üzere 1928 ve 1929 senelerinde mahallerince mubayaa olunub emlâk hesabına geçirilmediği beyanile muvakkat hesablara almış olan ceman 40 121 lirasının da 1932 senesi zarfında mütedavil sermayeden tenzil olunmak suretile emlâk hesabına alındığı görülmüştür.

Inhisar muamelâtının icra ve murakabesi hakkındaki nizamnamenin üçüncü ve 1932 senesi büt-

çe kanununun dördüncü maddeleri mucibince sabit kıymetlere taallük eden işbu emlâk bedellerinin bütçeden mahsubu muktazi olduğuna ve 1932 senesi bütçesinde eski seneler borçları için tertibi mahsubta mevcut bulunduğuna göre 1932 senesi mütedavil sermayesinden mahsubu muvafık görülmemiştir.

Mevcud görünen işbu emlâkin kıymet ve einslerini gösterir bir defter tutulmuş ise de bunların hudud ve evsafı sairesi irae olunmadığından tapu kayıtlarına göre bu noksanın da ikmali lâzımdan bulunmuştur.

2 — Mefruşat ve demirbaş : 1932 senesi zarfında mubayaa olunan ve levazım ambarından ay-nen alınan eşya bedelile ihraç ve kayıtları terkin olunan eşya kıymetlerinin zam ve tenzilinden sonra sene nihayetindeki mefruşat ve demirbaş eşya mevcudunun 785 115 lira 61 kuruş kıymetinde olduğu ve fabrika ve atelyedekilerden maada mülhakattan vürud eden demirbaş mefruşata aid tadat mazbataları muhteviyatının bilânçodaki miktara tevafuk etmediği ve bu halin de zam ve terkin gibi vukuatın mahallerince muntazam bir surette yürütülmemesinden ileri geldiği anlaşılmıştır.

Bilûmum mevcudatın tadat mazbatalarile tevsiki muktazi olduğuna göre gerek merkez ve gerek mülhakatça her hangi bir sebeble yapılan tadilât ve tashihatın mütekabilen ifa olunarak arada farklar hudüsuna mahal verilmemesi ve tadadın esaslı ve hakikî bir şekilde yapılmak suretile mevcudların bu esas dairesinde tanzim olunacak mazbatalara istinad ettirilmesi nazarı ehemmiyete alınacak hususattan görülmüştür.

3 — Muhafaza gemileri : İnhisar idaresince takibat işlerinde kullanılmakta olan gemilerin 1917 numaralı kanun mucibince Gümrük muhafaza kumandanlığına devrî teslim olunarak kayıtlarının kapatıldığı anlaşılmıştır.

4 — Mütedavil sermayeden mubayaa olunan 230 057 lira 50 kuruşluk mebani bedelile 18 052 lira 89 kuruşluk demirbaş eşyanın M. sermayeden mahsubu 1932 senesi bütçe kanununun 4, 13 ncü maddelerine müstenid olduğu anlaşılmıştır.

5 — Nakdî kıymetler : İdarenin sene gayesindeki nakid mevcudu meyanında mefsuh şirketten müdevver eski Rus Rubleleriyle Alman Marklarının mukabili olarak 1409 lira 68 kuruş devren gelmekte olup bu paraların elyevm bir kıymeti bulunmaması itibarile seneden seneye devredilmekten ise tasfiyesi daha muvafık görülmüştür.

Mütedavil kıymetler

6 — A) Depolarda mevcut yaprak tütün : Müfredatı 38 numaralı cetvelde muharrer olduğu üzere sene nihayetinde bermucibi kayid depolarda mevcut tütünler ile tadad mazbataları arasında görünen bir kısım cüzî farklardan maada mazbatalarındaki meşruhata nazaran İzmir başmüdüriyetinde 22 835 ve Malatya başmüdüriyetinde 19 437 kilo ambar noksanı bulunduğu ve alâkadarları hakkında takibat yapılmakta olduğu anlaşılmıştır.

Filhal mevcut olmayan ve eski senelere aid bulunan bu ambar noksanı tütünlerin ayniyat hesablarında bırakılmayıb eşhas zimemi olarak hesabı mahsusuna naklile bu hesabdan takibi ve cüzizatı kabilinden bulunan diğer farkların da izalesiele kayid ile evrakı müsbite arasında mutabakat temini lâzımdan bulunmuştur.

B) 2 numaralı masraf cetveline nazaran yaprak tütün ücret ve masarifine aid 9 ncü fasıl ye-kûnu 633 615 lira 71 kuruş olduğu halde depo-larda ve imalâthanelerdeki yaprak tütün mevcudunu gösteren 37 numaralı cetvelde muharrer olduğu üzere maliyete ilâve olunan bütçe masrafı 394 513 lira 31 kuruştur. Maliyet haricinde kalan 239 102 lira 20 kuruşu ise evvelki senelerde imalât masarifi umumiyesi meyanında kiloda muayyen bir miktarda yapılan zamaimden gayri ez mahsub levazım ihtiyat hesabında kalan mebalîğden mahsubu muvafık olacağı beyanile bu hesaba zimmet kaydolunmuştur. Halbuki hesabı mahsusunda bahsolunduğu üzere fabrikalardan imal olunan tütünlerin beher kilosunda bir kuruş hesabı ile levazım ihtiyat hesabına alınan paralar mahfazalar karşılığı olduğuna göre maliyet haricinde kalmış olan salıfüzükir 230 kûsur bin liranın bu hesabdan mahsubu doğru görülmemiştir.

C) Yine 37 numaralı cetvelin alt kısmındaki ihracat tablosunda 1 717 071 kilo tütünün ihraklık

ve 1 157 256 kilo tütünün de fire olduğu gösterilmektedir. İhraka terkolan tütünlerin zürradan bilâ bedel alınmış iskarta nevinden olmasına binaen stoklar üzerinde bir tesir görülmemekte, firenin ise stokların bedeline inzimam ettiği anlaşılmaktadır.

1701 numaralı inhisar kanununun 42 ne maddesinde ambar, işletme fireleri işbu kanuna merbut 3 numaralı cetvelde gösterilmiştir denildikten sonra yol fireleri hakkında nakil vasıtalarına göre bazı nisbetler tayin edilmekte ve 3 numaralı cetvelde de mntakalara ve tütünün imaline kadar geçirildiği safhalara göre muhtelif nisbetlerde fire tesbit etmiş bulunmaktadır.

Bilânçoya yukarıda izah olunan şekilde bir cetvel rapt ve bilâhara da ibraz edilmemiş olduğundan firelerin zikrolunan nisbetler dahilinde olup olmadığını tetkika imkân bulunamamıştır. Binaenaleyh bu esasa göre tanzim olunacak cetvelin bilânçolara raprı muktazi görülmektedir.

D) 1932 senesi bütçe kanununun 5 ne muahharan kabul olunan 2160 numaralı kanunun 4 ne maddeleri ahkâmna tevfiakan 1930 ve daha evvelki seneler mahsulünden 1932 senesi iptidasında idare ambar ve fabrikalarında mevcut görünen tütünler için yeni envanter tanzimi icap etmesine binaen bilânçonun mütedavil kıymetler arasında bulunan bu nevi tütünlerden 5 777 500 lira 92 kuruş kıymetinde bir tenzilât tahakkuk ederek bundan 2 055 020 lira 74 kuruşunun geçen 1931 senesi bilânçosunda yaprak tütünler tenezzülü kıymet karşılığı için açılan hesaptan ve mütebakisi olan 3 722 480 lira 18 kuruşunun da 1932 bilânçosunda mütedavil sermaye hesabından mahsubu icra olunduğu görülmüştür.

1931 senesinde bermucibi kanun mütedavil sermaye miktarı 20 000 000 lira olarak kabul edilmesine nazaran o sene nihayetinde mevcut görünen 22 055 020 lira 74 kuruştan 1931 senesi raporunda da bahsedildiği üzere 2 055 020 lira 74 kuruşun Hazineye iadesi icap ederken salifüz-zikir yaprak tütünler tenezzülü kıymet karşılığınamile açılan bir hesaba naklolunması doğru bir muamele telâkki edilememiş ve binnetice o tarihte Hazineye verilmesi lâzım gelen bu paranın yaprak tütünlerin tenezzülü kıymet karşılığı hesabına kaydedilmek suretile alıkonulduğu anlaşılmıştır.

Şurası da şayanı kayittir ki 1930 senesi zarfında tahakkuk edip olvakit maliyete ithal edilmemiş olan 1 994 027 liranın bu defa ilâve suretile, 1930 senesi maliyet bedeli tekemmül ettirilerek tenezzülü kıymet karşılığı bu esasa göre tesbit edilmiştir. Kezalik 1932 senesi maliyet bedelleri de tesbit edilirken yine bir kısım masrafların da muamelei mahsubiyesi tekemmül ettirilmeyecek maliyet haricinde kaldığı ve maahaza bilânçolarda safî hasılat olarak gösterilen miktarları hakikî bir kâr diye kabule imkân vermiyen bu usulün devamı tatbiki mümkün olamayacağı anlaşıldığından 1934 senesinden itibaren başka bir usulün tatbik edileceği alman malûmat cümlesinden bulunmuştur. Salifüz-zikir Bütçe kanununun 5 ne maddesi mucibince tütünlerde olduğu gibi levazım kıymetlerinin de 1930 senesi rayiç kıymetlerine ircar lâzım gelirken bilânçonun tanzimine kadar bu muamelenin de yapılmadığı anlaşılmıştır.

7 — Fabrikalarda mevcut yaprak tütünü : Müfredatı 10 numaralı cetvelde muharrer olduğu veçhile fabrikalarda mevcut görünen tütünlerden ticareti hariciye namile gösterilen 11 341 lira 19 kuruş kıymetindeki 3 063 400 kilo tütünün haddi zatında mevcut olmayıp bundan 8 055 kıymet ve 2 125 05 kilo miktarındaki tütünlerin Mısırdaki eski Acenta Yekovidis ve 2 285 lira 88 kuruş kıymet ve 937 900 miktarda olan tütünlerin de sonraki Acenta Sabit Paşa zimmetinde olup Yekovidis tarafmdan açılan davanın idare aleyhine neticelenerek tütünlerin icra vasıtasile satıldığı ve Sabit Paşa ile idare arasındaki davanın devam etmekte olduğu anlaşılmamasına mebni hakikatte mevcut olmayan bu tütünlerin mevcudat meyanında kalması bir faide temin etmediği cihetle muvakkat bir hesaba almarak buradan takibi ve neticeye göre muamele olunması muvafık görülmüştür.

8 — Ambarlarda mevcut mamûl tütün : Müfredatı 35 numaralı cetvelde muharrer olduğu üzere sene nihayetinde ambarlarda mevcut mamûl tütün miktarile tadat mazbataları arasında keza bazı farklar görülmüştür. Bunlardan bir kısmı ertesi sene zarfında tashihâtı yapılmak ve zimmete taallük edenleri hesaba almak suretile muameleleri ikmal olunmuş ise de Bitlis, Diyarbekir ve Erzurum idarelerine aid diğer bir kısım farkları için mahallerile devam etmekte olan muhaberenin

henüz intaç olunmadığı anlaşılmıştır. Bunların da neticelendirilerek yanlış muamelelerin tashihi ve zararı mucib bir hal var ise zimmet hesabına aldırılarak müsebbibleri hakkında takibat ifası ve bu cetvelin son kısmında hariç ticaret namı altında gösterilen 62 858 lira 80 kuruş kıymetindeki 2 530 137 kilo tütünden 2 146 545 kilosu ile 85 lira 56 kuruş kıymetinde 171 adet püro sigarasının yukarıda ismi geçen Sabit paşa zimmetinde olduğu anlaşıldığından keza bu tütünler hakkında da evvelki fıkra mucibince muamele olunması icap etmektedir.

9 — Fabrikalardaki mahfazaların mevcudiyeti **tadad mazbatalarile** tevsik edilmiş ise de ticareti hariciyeye aid bulunan 10 948 lira 88 kuruş kıymetindeki mahfazaların mevcudiyeti tevsik olunmadığı gibi nerelerde ve kimlerin zimmetinde bulunduğu da izah edilememiş olduğundan akibeti meçhul kalan bu mahfazalar hakkında idarece takibat icrasile hakikî vaziyetlerinin tayin ve tesbiti ve tebeyyün edecek hale göre muktazi muamelenin ifası lâzımdır.

Borçlar hesabı

10 — Muhtelif matlubat : bu hesaplarda idarenin matlubu olarak mukayyet bulunan mebalığden 2 885 000 küsur lirası muvakkat sarfiyat hesabının zimmetinde görülmektedir. Bu bakaya arasında usulü dairesinde verilmiş mübayaa avansı ve kredile satış gibi mühim yekûn teşkil eden kalemler ve müstacelen ifası lâzım gelen bir takım hizmetlere aid masraflar ve müteferrik matlubat namile bir takım mebalığ mukayyed bulunduğu görülmüştür.

Mezkûr avans ve kredilerin mahsup edildikçe yenisinin verilmekte olması itibarile bunların devir vermesi zarurî görülmüş ise de kredile yapılan satışlardan 956 935 lira 79 kuruş için de vadeleri geçmiş ve tahsil edilemez bir hale getirilmiş bir kısım mebalığ bulunduğu ve bunların takip ve tahsilleri mahallerine terkolunarak merkezden bu takip ve tahsilin kontrolünü temin edecek bir kayid tesis edilmiş bulunduğu cihetle bu kaydın bir an evvel tesisile beraber gerek bu kabül veresiyelerden ve gerek müteferrik matlubat namile görülen 581 000 küsur lira ile diğer alacakların daha seri tedbirler alarak tasfiye ve istirdadı hususunun temini nazarı dikkate alınacak hususattan görülmüştür.

11 — Muallâk hesaplar : Şubeler arasında irsalât kaydile masraf gösterilip mukabil şubelere aid olduğu hesaplardan mahsubu icra edilmeyen bu kısım mebalığın bir defteri mahsusa kaydolunarak takip edilmekte olduğu anlaşılmakta ise de bunun içinde 1926 senesinden beri henüz mahsub edilmemiş mebalığın de mevcud olduğu görüldüğünden takibatın daha seri bir surette ifasile eski senelere aid bu devirlerin bir an evvel tasfiyesi iktiza etmektedir.

12 — Muhtelif borçlar : Bilânçonun düyun kısmında tediyesi lâzım gelen borçlara aid 1 305 551 lira 53 kuruş meyanında mahiyeti meçhul 30 152 lira 67 kuruş ve müfredatsız 9 864 lira gibi bir kısım borçların da mevcud olduğu anlaşıldığından bunların mahiyeti ve müfredatının tesbit ettirilmesi şayanı tavsiye görülmüştür.

13 — Tediye senedatı : Bu senedatın 1931 senesinden evvel bankalara merhun olup tütün ticaretinin maruz kaldığı buhran sebebiyle tütün inhisar idaresince bedelleri 36 taksitte ödenmek ve bir defaya mahsus olmak üzere İcra Vekilleri Heyetinin 5 - IV - 1931 tarihli kararile mübayaa olunan tütünlerin bakiye bedeli olduğu anlaşılmıştır.

14 — İhtiyat akçeleri :

A) Sabit kıymetler amortismanı : Müfredatı 30 numaralı cetvelde gösterildiği üzere emlak, arsa, makina ve demirbaş eşya bedellerinden 1932 senesi nihayetine kadar 1 973 197 lira 10 kuruş amortisman tefrik olunarak bundan 41 353 lirası 1930 senesine ve 23 629 lirası 1932 senesine münhasır olmak üzere yapılan amorti miktarı (64 983) lira 10 kuruştan ibaret olup bu tenzilâtın hemen tamamı emlak ve makine gibi başlıca sabit kıymetlere taallük ettiği anlaşılmıştır. Halbuki 8 000 000 lirayı tecavüz eden bu kıymetler arasında ehemmiyetli miktarda olan demirbaş eşya ve mefruşatın yukarıda bahsolunduğu üzere hakikî mevcudlarının tesbit olunamamasile beraber bunların içinde gayri kabili istimal bir hale gelmiş olanlar da bulunacağına göre hiç bir amorti yapılmaksızın heyeti mecmuasının mukayyet kıymetleri üzerinden amortisman hissesi ayrılması hakikati hale muvafık görülememektedir.

B) Levazım ihtiyat akçesi : Depolarda mevcut bilûmum levazımdan hasara uğrayan veya her hangi bir suretle istimal edilemez bir hale gelenlerle mahfazalar bedelinin mahsubu ve malzemenin tenezzülü kıymet karşılığını teşkil etmek üzere açılmış olan bu hesabın matlubunda; imal olunan tütünlerin miktarı üzerinden kilo başına evvelce % 5, sonradan % 3 ve nihayet % 1 hesabı ile hesap ve tefrik olunan mebalığden 1 304 676 lira³⁹ kuruş toplandığı ve zimmete kaydedilmiş olan 614 160 lira 4 kuruşun mahsubundan sonra 680 516 lira 35 kuruş bakiye devredildiği anlaşılmıştır. Ancak mahsub olunan bu 624 160 lira 4 kuruş meyanında yukarıda 6 numaralı yaprak tütün hesabında da izah edilmiş olduğu veçhile maliyet hesablarına intikal ettirilmesi lâzım gelen 239 102 lira 31 kuruşluk bir ve 7 177 lira 85 kuruşluk diğer bir kalem ki, ceman 246 280 lira 16 kuruşluk bütçe sarfiyatı da ithal edilmiş olduğu görülmüş ve bu sureti muamele tesbit olunan maliyet bedellerinin hakikati ifade etmemek neticesini doğurmuş olduğu gibi bu hesabın, açılışındaki maksadın haricinde veya her hangi bir sebeble kendi tertiblerine mal edilmeyen sarfiyatın mahsubuna da açık bulundurulduğu kanaatini vermekte bulunmuştur.

C) Sigorta ihtiyat akçesi : Adedleri ve heyeti umumiyesinin kıymeti itibarile çok fakat başka başka yerlerde bulunan ve münferiden her birinin kıymeti mahdud olan veya az tehlikeye maruz bulunan menkulât ve geyrimenkulât ile nakliyatın doğrudan doğruya idarece ve çok tehlikeye maruz bulunan büyük kıymetteki menkulât ve gayrimenkulât ile nakliyatın müdiran encümenince tayin olunan nisbette sigorta şirketleriyle müştereken sigortası mukabilinde tahakkuk eden primlerin kayıd ve zarar ve hasar vukuunda bundan muayyen tazminatın verilmesine mahsus olan bu hesabın matlubuna 1932 senesinde kayıd olunan 324 931 lira 91 kuruştan zimmete kaydolunan ve hasar bedeli olarak tanzim edilmiş bulunan 3 384 liranın tenzilinden sonra kalan 321 547 lira 49 kuruşun 1931 senesinden devren gelen 1 518 455 lira 93 kuruşa ilâvesi halinde matlub bakiyesi yekûnu 1 840 003 lira 42 kuruşa baliğ olmaktadır.

Gerek 1932 senesinde verilen ve gerek daha evvelki senelerde verilmiş olan tazminat miktarları her sene bu sermayeye ilâve olunan mebalığe nazaran pek cüzî olduğundan encümeni müdiranca tesbit edilmekte olduğu anlaşılan prim nisbetlerinin tenzil edilmesi ve bir de bu sermaye meyanına ilâve edilmiş olan ve Millî reasürans hisse senetleri temettüü olarak alınmış olan 1 560 liranın irada inkilâp ettirilmesi muvafık olur.

D) Meşkûk matlubat ihtiyatı : Kefalet sandığının tesisinden evvel idare memurlarının maaşlarından muayyen bir nisbet dairesinde tevkif ve idare masarifinden tefrik olunup kefalet sandığı hesabına irad kaydolunan mebalığın tutarı olup memurların o tarihe kadar ki zimmetlerinden gayri kabili tahsil bir hale gelen miktarın bu sermayeden mahsubu icra edilmekte olduğu anlaşılmış ise de kefalet kanunu mucibince kefalet tabi bilûmum memurlardan kesilen kefalet aidatı Hazine müteşekkil sandığa yatırılmakta ve borçları da bu sandık tarafından takip ve mahsup edilmekte olması itibarile mezkûr kanunun mevkii meriyete vazından evvel mevcut olup devren gelmekte olan bu sermaye hesabından yine o tarihe kadarki zamana aid tahsil edilemez bir hale geldiği tahakkuk eden zimmetlerin mahsubu ile bakiyesinin tasfiyesi temenniye lâyük görülmüştür.

15 — Muallâk hesaplar : Mamul tütün satışından mütevellid olup 37 buçuk milyon liradan ibaret bulunan bakiyenin 1933 senesinde kapatıldığı anlaşılmıştır.

16 — Sermaye : Mütedavil sermaye : 1932 senesi bütçe kanununun 4 nevi maddesinde gösterildiği veçhile sermaye miktarı 20 milyon lira olarak kabul edildikten sonra 5. nci maddesinde de yaprak tütün ve levazım kıymetlerinde 1930 senesi rayicinin esas ittihazı lüzumu muharrer olması ile yukarıda bahsolunduğu üzere tütünlerin kıymeti tenakusu olan 5 777 500 lira 92 kuruştan 2 055 020 lira 74 kuruşun 1931 senesi sermaye fazlasına mahsubundan sonra sermayenin 16 277 519 lira 82 kuruşa tenzili icab ederken 40 121 liranın daha emlâk hesabına nakli neticesinde sermaye miktarı 16 237 398 lira 92 kuruşa indirildiği ve yukarıdaki fıkralarda sırasile izah edilmiş olduğu veçhile sabit kıymetler amortismanı, levazım ihtiyat akçesi, sigortalar ihtiyat akçesi ve meşkûk matlubat ihtiyat karşılığı namile mevcut ceman 4 629 928 liranın da bu sermaye arasında tedvir edilmekte bulunduğu anlaşılmaktadır.

17 — İnhisar muamelâtının icra ve murakabesi hakkındaki nizamnamenin 22 nci maddesi mu-

çibince bir sene zarfında mubayaa olunacak mevaddı iptidaiye miktarile bunlar için mütedavil sermayeden tahsis olunacak mebalığın haddi azamisi tayin olunduğu sırada fabrika ihtiyaçları stok mevcudile mukayese ve noksanlar tesbit ve mmtakadan alınması lâzımgelen tütünlerin kemmiyet ve keyfiyetleri tayin ve bu suretle mubayaat için her mmtakaya mürettebat verildiği halde ekseri yerlerde mmtaka mubayaa eksperleri mürettebatı kemiyet ve keyfiyet itibarile temin edememeleri yüzünden yine müdiriyeti umumiyenin muvafakatile tayin olunan neviden gayri bir suretle mubayaanın ikmal ve intaç edilmiş olduğu anlaşılmiştir. Mahzurdan salim olmıyan bu halin devam etmemesi esbabının istikmali şayanı temenni görülmüştür.

18 — Bilânçoya merbut 11 numaralı cetvelde gösterildiği üzere vasatı olarak % 6,55 nisbetinde verilen beyiye ücreti 2 303 422 liraya balığ olmaktadır. 1701 numaralı kanunun tatbikına dair olan 27 - IV - 1932 tarihli nizamnamenin 59 ncu maddesinde bayilere satılan tütünlerden malûlie hissesi de dahil olduğu halde % 6 ve bazı inhisar maddelerinin sürümünü temin için % 10 a kadar iskonto yapılabileceği muharrer olmasına nazaran yapılan iskonto nisbetinin vasatı bu miktarı tecavüz etmediği anlaşılmiştir. Ancak ihusûsî siparişlerle idarenin kendi memurlarına ve sefare: heyetlerine sattığı tütünlerden % 15 den % 50 ye kadar iskonto yapıldığı ve fabrika memurlarına da meccanen tütün verildiği ve böylece verilmiş olan tütün bedellerinin kısmen beyiye ücretine masraf kayid ve kısmen de satış kârından tenzil olunduğu görülmüştür.

Gerçi bunların teamüle müsteniden ve reklâm ve propağanda maksadile verildiği alınan iza-hattan anlaşılmiş ise de nizamnamenin gösterdiği nisbetlerin fevkinde bu suretle tenzilât yapılması mezkûr nizamname ahkâmı ile kabili telif görülememiştir.

19 — Tütünlerin menşec, nevi ve derecelerine göre maliyetlerinin tayininde kullanılan düsturun Reji idaresinden kalma bir usule müstenid olduğu anlaşılmiş ise de celbolunan Amerikalı mütehasıs lar tarafından bu husus için hal ve vaziyete uygun yeni bir formül bulunarak 1934 malî senesinden itibaren idarece tatbikına başlandığı alınan izahattan anlaşılmiştir.

20 — Bilânçoda nakliye sigarta ve affiş gibi masarifin maliyete ithal edilmeyip satış masraflarından addedildiği ve halbuki diğer inhisar idarelerinde ise bunların maliyete ithal olduğu görülmüştür. 1933 senesi maliyesinden itibaren inhisar idaresi bilfiil tevhid olunarak kâffei muamelâtı bir bilânçoda toplanmış olacağına göre bu masrafların da aynı usule tâbi tutulması icab eder.

21 — 1660 numaralı kanunun sureti tatbikını mübeyyin nizamnamenin 24 ncu maddesi mucibince ticarî usul ve kaideleri umumî hükümleri dairesinde umumî müdürlükçe bir talimatname tanzimi ve vekâlete tasdik ettirilerek muamelâtı mezkûr talimatnameye tevfiik ettirilmesi lâzım geldiği halde elyevm böyle bir talimatnamenin yapılmadığı ve 1931 senesinde yapılan hesap talimatnamesinin de merkez muamelâtı hesabiyesi hakkında bir kaydi ihtiva etmediği anlaşılmiştir. Muamelâtın ittirağ ve mazbutiyeti noktai nazarından her iki talimatnamenin bir an evvel tanzimi ve ikmali lâzimededen görülmüştür.

22 — Bilânçoya merbut 3/B ve 4 numaralı cetvellerde izah olunduğu üzere 1932 senesi hasılatı gayrisafiyesi 1931 senesi hasılatı gayri safiyesine nazaran 1 146 894 lira 30 kuruş noksanile 36 075 087 lira 44 kuruş olub bu miktardan mamulâtın maliyet bedelile diğer her nevi masarif tenzil edildikten sonra yine 1931 senesi hasılatı safiyesinden 498 791 lira noksanile 20 085 245 lira hasılatı safiye elde edilmiş olduğu anlaşılmiştir. Bu malûmata göre filvaki 1932 senesinde hasılatı safiyenin yarım milyon lira kadar azaltılmasına karşı miktar itibarile 1 785 709 kilo raddesinde artmış olması istihlâkâtın azalmadığına delâlet etmekte ve diğer cihetten 1931 senesinde 55.30 nisbetini gösteren safi hasılatın 1932 senesinde 0.38 fazlasile 55.68 derecesinde çıkıp buna mukabil 931 senesinde 44.70 nisbetinde olan maliyet bedelinin 1932 senesinde 44.32 ye indiği de müşahede olunmaktadır. İdarece ittihaz olunacak tedbirler ile hasılatın daha aşağı düşmesine meydan verilmeyeceği memul bulunmuştur.

İşbu rapor İnhisar mamulâtının icra ve murakabesi hakkındaki nizamnamenin 28 nci maddesi mucibince İnhisarlar umum müdürlüğüne takdim kılınmıştır.

Divanı muhasebat azasından

Mütehasıs murakib

Celil

Maliye vekâleti Hesab müdürü

Mütehasıs murakib

Nuri

Tütün inhisarı idaresinin 1932 yılı son hesabına aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair
Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi (3/244)

T. C.

Divanı muhasebat
Sayı : 95536/1059

23 V - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Tütün inhisarı idaresinin 1932 malî yılı hesabı katisine aid olarak tanzim kılman mutabakat beyannamesinin cetvelleri ile birlikte sunulduğu arz olunur.

D. M. Reisi
S. Oran

Beyanname

1 — Tütün inhisarı idaresinin 1932 malî yılı hesabı katisi, Divanı muhasebatça tetkik ve muhakemesi yapılmış olan muhasib idare hesaplarıyla karşılaştırılarak görülen fark ve sebepleri bağlı cetvellerde gösterilmiş olup hesabı katide yazılı rakamlar, ilişik cetvellerdeki meşruhat nazarı dikkate alınmak şartıyla şayanı kabul bulunmuştur.

2 — Bu idarenin memurlarına verilecek hakların da umumî hükümlere tâbi tutulması icab ederken mülga meclisi idarece tanzim edilip (Dahilî nizamname) unvanı verilen talimatnamenin mezuniyet, asalet, vekâlet veya tahtı muhakemeye alınan memurlar ücretleri ve saire hakkındaki maddelerinin ve bu idare memurlarının cümlesi ücretli olduğu halde kendilerine maaşlı memurlar gibi peşin maaş itasına dair Maliye vekâletinin verdiği emirlerin 788 numaralı memurin ve 1108 sayılı maaş ve 1452 sayılı teadül ve 932 muvazenei umumiye kanunlarının bu mevzulara müteallik maddeleri ile tearuz teşkil etmekte olduğu gibi talimatnamede yazılı bazı ahkâmın memurin kanununda muadili hükümler mevcud olmadığı ve mevzubahs talimatname ile bu idare memurlarına verilen bazı hakların yukarıda izah edilen mevzulara aid hükümler nazarı dikkate alındığı takdirde umumî hükümlerle ücretli ve hatta bazan da maaşlı Devlet memurlarına verilmiş olan hakların fevkinde bulunduğu anlaşılmış, dairesince bu hususa dair serdedilen mütaleada 788 numaralı memurin kanununun 3 ncu maddesinde (Müstahdemlere mukaveleleri mucibince muamele olunur. Mukaveleleri bulunmadığı takdirde tarz ve şeraiti istihdamları dairei aidelerince tesbit olunur) diye yazılı olmasına istinaden İnhisar idareleri memurları hakkında ötedenberi adı geçen talimatname ve tebligat hükmüne tevfikan muamele yapılmakta olduğu beyan edilmiş ve bu mütalea da nazarı dikkate alınmağa lâayık görülmüştür. Ancak halen İnhisar idareleri mülhak bütçe ile idare edilmekte olduğu cihetle bu idare memurları hakkında da umumî hükümler dairesinde bir nizamname tanzimi veya cereyan etmekte olan muamelenin bir kanunla tesbit veya tadili muvafık olacağından keyfiyeti Yüce Kamutayın takdiri-ne arz ederiz.

Di. M. Reisi	D. 1. Reisi	D. 2. Reisi	D. 3. Reisi	D. 4. Reisi	Aza
S. Oran	Faik	A. Yurdakul	Âlim Özgen	F. Erinç	Y. Ziya Aslan
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
C. Dinçer	M. Menemencioğlu	R. Bakuy	M. İhsan Erenli	H. Demirsoy	N. Başak
Aza	Aza	Aza	Aza		Müddei U.
E. Rifat Okan	F. Özbudun	Z. Akif Orbay	M. Ali Apak		Enver Arkun

Tütün inhisarı idaresinin 1932 yılı son hesabı hakkında kanun lâyihası (1/283)

T. C.

Başvekâlet

7 - X - 1935

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3027

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

Tütün inhisar idaresinin 1932 malî senesi hesabı katisi hakkında Gümrük ve inhisarlar vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 16 - VIII - 1935 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

**Başvekil
İ. İnönü**

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Di. Mu. Encümeni

11 - I - 1937

Esas No. 1/283, 3/173,244

Karar No. 9

Yüksek Reisiğe

Tütün inhisar idaresinin 1932 malî yılı katî hesabı hakkında Başvekilliğin 7 - X - 1935 tarihli ve 6/3027 sayılı tezkeresile teklif olunan kanun lâyihası Divanı muhasebattan gönderilen mutabakat beyannamesi ile 1660 sayılı kanunun hükümleri dairesinde adı geçen 1932 bilâncosu üzerine yapılan incelemeler neticesini gösteren 10/XI/1934 tarihli ve 6/4136 sayılı tezkeresile gönderilmiş olan raporla birleştirilerek tetkik ve müzakere edildi:

1 — 1932 senesinde mütedavil sermaye hesabından mahsup edilmek suretile sabit kıymetler meyanına naklolunan 40 121 lira kıymetindeki emlâkin bu idarelerin mülhak bütçe ile idaresine başladığı 1931 senesinden evvel sarfiyatı muvakkate hesaplarından verilip bu hesaplarda kalmış olan mebalîğin mahsubundan ileri geldiği anlaşmış ve badema bu gibi sabit kıymetlerin muvakkat hesaplardan tediye edilmiyerek bütçeden mahsubu eihetine gidilmesi şayanı tavsiye görülmüştür.

2 — Yukarıda zikri geçen emlâk ile mefruşat ve demirbaş eşya meveudlarının kıymet ve sair sanatları da göz önünde tutularak 1934 senesinden itibaren yeniden tadat ve tesbit edildiği alman izahat cümlesinden bulunmuştur.

3,4 — 1932 senesinde 51 133 lira 3 kuruş

kıymetindeki muhafaza gemilerinin 1917 sayılı kanun mücibince Gümrük idaresine devir ve teslim olunduğu ve mütedavil sermayeden sabit kıymetler için sarf olunan mebalîğin de 1932 senesi bütçe kanununun 13 maddesile verilen mezuniyete müstenid bulunduğu görülmüştür.

5 — 1931 senesi blâncosuna did encümen mazbatasında da gösterildiği üzere naktî kıymetlerini tamamen gaib etmiş olan mevzuubahs eenebi paralarının üsülü dairesinde tasfiye edildiği anlaşılmıştır.

6. A — Tadad mazbatalarına nazaran iki baş müdüriyette anbar noksanı görülen tütünlerin eski senelere aid fire farkı olup kayıdlerinden ihraç edilmemiş aksam olduğu ve bu suretle kayıdlerinin tashihi için mahallerine tebligat ıera edildiği anlaşılmağa başkaca yapılacak muamele kalmamıştır.

6.B — Maliyete ithali lâzımgelen bir masrafın zayı olan mahfazalarla levazım karşılığına mahsus olmak üzere levazım ihtiyat akçesi namile toplanan bir hesaptan mahsubu bu hesabın küşadırı maksadile telif olunamadıktan başka bir taraftan maliyet hesabını azaltmak ve öbür taraftan da satış kârını çoğaltmak gibi gayri tabii neticeler tevliid edeceği aşikârdır. Ancak dairesince maliyetine taallük eden bir kısım mas-

rafların da tesviyesine elverişli görünen bu hesabın bilâhare tamamen tasfiye ve sermaye hesabına kalbedildiği alman izahattan anlaşılmağa başkaca muamele tayinine lüzüm kalmamıştır.

6.C — 1701 sayılı kanunun 42 nci maddesinde gösterildiği üzere tütünlerin nakledildikleri vasıtalarla menşelerine göre beklemekten mütevellid firelerin ayrı ayrı nisbetlerini gösterir şekilde tanzim olunacak cetvelin 1934 senesi blânçosuna raprı mümkün olabileceği dairesinin cevabından anlaşılır.

6.D — 1932 senesi bütçe kanununun 5 nci maddesile 2160 sayılı kanunun 4 nci maddeleri ahkâmına tevfiikan idare ambar ve fabrikalarında mevcut tütünlerin maliyet kıymetleriyle 1930 senesindeki rayic kıymetleri arasındaki farka aid olmak üzere ve tesbit olunan mebalığden 2 055 020 liralığının 1931 senesi blânçosundaki kârdan tefrik edilmesi keyfiyetine mezkûr sene blânçosunda temas edilmiş ve bunun hakkında o senede ittihazı karar olunmuştu. Ancak maliyete teallûk eden bir kısım masrafların maliyet hesaplarına sonradan intikal ettirilmesi veya maliyete teallûk etmeyen diğer hesaplarda bırakılması caiz görülmemiş ise de 1932 senesinden itibaren tatbikına başlanılan usulü hesabiye mucibince blânçoda safî kârın hakikî miktarının gösterilmesi mümkün olacağı teahhüd edilmekte olmasına nazaran dairesinin bu teahhüdüne karşı mütalea beyanına hacet kalmamıştır.

7, 8, 9 — Ticareti hariciyeye aid olub davalı olduklarından dolayı mevcudat meyanından çıkarılması lâzımgelen tütün ve sigara bedellerinin muallâk hesaba alınarak burada takibine devam edileceği ve nümunelik olarak gönderilen mamulâta aid olub masraf kaydolunacak yerde her nasılsa mevcut arasında alıkonulan mahfaza bedellerinin de gelecek senelerde masraf kaydi suretile bu hesabın da tasfiye olunacağı alman malûmattan anlaşılır.

10, 11, 12 — En çoğunu veresiye satışlardan olmak üzere muvakkat sarfiyat, bütçe avansları, müfettişler hesabı carisi ve memurin zimmeti gibi borclu hesaplar namı altında toplanan muhtelif matlubat ile şubeler arasındaki müraselâtn mahsubunu temin için muallâk hesaplarda görünen mebalığın 1934 senesinden itibaren tesis olunan usul kayid mucibince ehemmiyetle takib ve mahsubuna çalışılmakta olduğu

dairesinin izahatından anlaşılmağa bu hesapların sürat veciddiyetle takib olunarak bakaya devr edilmemesine çalışılması encümenince de şayanı temenni görülmüştür.

12, 13 — Bilânçonun düyun kısmında görülen mahiyeti meçhul ve müfredatsız borçların 1935 senesinde ve taksitle alman tütün bedellerine aid tediye senedatının da vadelerinin hüflünde tamamen tasfiye edilmiş olduğu alman izahattan anlaşılır.

14. A — Demirbaş eşya kıymetlerinden tefriki lâzımgelen amortisman hisselerinin 2 nci maddede zikrolunduğu üzere bu eşya mevcudlarının merkezce tesbitine mütevakkıf bulunmaktadır. bu muamelenin dahi bir an evvel ifasile amortisman hisselerinin blânçolarda bitamiha gösterilmesi encümenince de musip görülmüştür.

14. B — Levazım ihtiyat akçesi namile vücuda getirilmiş olan sermayenin yukarıda 6.B hakkındaki esbab dolayısıyla tasfiyeye tâbi tutulması encümenimizce de muvafık görülmüştür.

14. C, 14.D, 15 — Sigorta primlerinden toplanan mebalığe nisbetle tazminatın pek az miktarda olduğu görülmekte ise de 1931 senesi blânçosuna aid encümen mazbatasında da gösterildiği veçhile işbu mebalığden 500 bin liradan fazlası hazineye nakledilmek suretile tasfiyeye tâbi tutulmuş olduğu gibi kefalet sandığının tesisinden evvel idare memurlarının maaşlarıyla idare masarifinden tefrik olunan meşkûk matlubat ile cüzî miktardan ibaret bulunan muallak hesabın tasfiye edildiği anlaşılmağa yapılacak iş kalmamıştır.

16 — Mütedavil sermaye haricinde sarf ve istimal edildiği anlaşılan sabit kıymetler amortismanı, levazım ve sigorta ihtiyat akçesi ve meşkûk matlubat hesaplarının yukarıdaki fıkralarda bahsedildiği üzere kısmen veya tamamen tasfiyeye tabi tutulmuş olmasına ve muahharan mütedavil sermaye miktarı da 24 milyon liraya çıkarılmasına mebnî bu bapta denecek bir cihet kalmamıştır.

17 — Bermucibi talimat her menşeden mubayaa olunacak tütünlerin nevi ve cinsi ve miktarları bidayeten müdürler encümenince tesbit ve ona göre mürettebat verildiği halde farklı bir surette mlbayaada bulunulması eshabının tüccar faaliyeti olmayan yerlerde yetiştirilen mahsulün idarece mubayaasına mecburiyet gö-

rülmesi ve bu kısım muhayaatın kemiyet ve keyfiyet itibarile mürettebata uymaması ve tüccar faaliyeti olan yerlerde de tütünlerden bir kısmını daha yüksek fiatlarla almak gibi icinabı mümkün olmıyan ahvalden ileri geldiği anlaşılmıştır.

18, 19 — Nizamnamenin tayin ettiği nisbetlerin fevkinde beyiye ücreti verilmesi ve tütünlerin nevi ve derecelerine göre kıymet takdirinde kullanılan usulün değiştirilmesi hakkında 931 senesi encümen mazbatasında mukteza tayin edilmiş olmakla bu hapta beyanı mütaleaya lüzum görülmemiştir.

20, 21 — 1933 senesinden itibaren bütün inhisar mamulâtı bir bilânçoda birleştiği cihetle maliyet fiatlarının tayininde aynı esasın takip olunacağı ve bu birleşme neticesinde şimdiye kadar tertîbi mümkün olmıyan mütedavil sermaye talimatnamesinin de ihzar olunduğu izahatı vakiadan anlaşılmıştır.

22 — 931 senesine nazaran 932 senesinde malzeme ve amele ücretlerinin daha ucuza mal edilmesinden dolayı maliyet hesaplarından nisbî bir tenzil müşahede edilmiş ise de satılan mallar 1931 senesi muamelâtına nisbet edildiği zaman miktar itibarile 1 785 709 kilo fazlaya mukabil 489 791 lira noksan hasılat temin edildiği görülmekte ve bunun da iktisadî buhran sebebiyle ucuş sigaralara karşı rağbetin artmasından ileri geldiği gerek dairesinin verdiği izahattan ve gerek bilânçoların gösterdiği neticelerden anlaşılmış ve satış bedellerindeki bu düşüklüğün yukarıda zikrolunan esbattan tevellüt ede-

bileceğine encümenimizce de kanaat getirilmiştir.

Netice: Yukarıda yazılı esaslara tevfikân tasdikı kararlaştırılan işbu bilânço ve idare hesaplarının verdiği neticelere göre beyannameye bağlı cetvellerdeki mesruhatın icab ettirdiği değişiklikler yapılmak suretile kabul edilmiş olan hesabı katî kanun lâyihası yeniden tanzim edilen cetvellerle birlikte Umumî Heyetin yüksek tasvibine sunulmuştur. Beyanname- de gösterildiği üzere maaş kanunu maaşları memurlara peşin maaş itasını kabul etmiş ve ücretli memurlar bu hükümden müstesna tutulmuş olduğu halde alelûmum ücretle müstahdem bulunan idare mensublarına peşin maaş verilmesi ve bu idare memurlarının vekâlet ve mezuniyetleri halinde veya askere alındıkları zaman sair Devlet memurlarından farklı olarak maaş almaları hususunda sarîh bir hükme istinad edilmemekte bulunmuştur. Bu vaziyetin devamına lüzum ve zaruret olduğu takdirde keyfiyetin bir kanun veya nizamname ile tayin ve tasrihi icab edeceği hakkındaki teşebbüsata encümenimizce de iştirak edilmekte olduğu arz olunur.

Reis	M. M.	Kâtib
Niğde	Trabzon	Yozgad
Faik Soylu	Mitat Aydın	Sungur
Çorum	Çorum	Erzurum
Ali Rıza Özenc	N. Rıza	N. Dumlu
Kayseri	Konya	Mardin
F. Gübgüb	M. H. Üner	H. Çoruk
Muğla		
H. Kitabcı		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tütün inhisar idaresinin 1932 malî senesi hesabı katî kanun lâyihası

MADDE 1 — Tütün inhisar idaresinin 1932 malî senesi umum masarifi bitişik A cetvelinde gösterildiği üzere 4 321 080 lira 42 kuruştur.

MADDE 2 — Tütün inhisar idaresinin 1932 malî senesi varidatı bitişik B cetvelinde gösterildiği üzere 24 322 679 lira 79 kuruştur.

MADDE 3 — Bu idarenin 1932 senesi zarfında sarfolunmayıp iptal olunan tahsisat bakiyesi A cetvelinde ayrı bir sütunda gösterildiği üzere 991 822 lira 58 kuruştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Maliye vekili ile Gümrük ve inhisarlar vekili memurdur.

16 - VIII - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Tütün inhisarlar idaresinin 1932 malî yılı hesabı katî kanun lâyihası

MADDE 1 — Tütün inhisar idaresinin 1932 malî yılı masarifi bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere 4 321 080 lira 38 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin aynı yıl varidatı bitişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere 24 322 654 lira 79 kuruştur.

MADDE 3 — Tahsisattan 1932 malî yılı zarfında sarfolunmayan ve bitişik (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen 991 822 lira 62 kuruş iptal olmuştur.

MADDE 4 — İdarenin (C) cetvelinde gösterilen 1932 malî yılı blâncosu ile kâr ve zarar hesabı tasdik edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun icrasına Gümrük ve inhisarlar vekili memurdur.

A - CETVELİ

F.	Muhassasatın nevi	Muhassasat	Sarfiyat	K.	İptal olunan tahsilât	
		Lira	Lira		Lira	K.
1	Ücretler	2 474 880	2 194 890	57	279 989	43
2	Merkez ve mülhakat masrafları	400 000	344 769	78	55 230	22
3	Masarifi müstereke	156 000	93 689	93	62 310	07
4	Ecnabi mütehasıslar ücret ve harcırahı ile mütercimleri ve daktiloları ücret ve harcırahı	88 000	58 855	62	29 144	38
5	Tecrübe, ıslah ve mücadele masrafları	45 000	27 920	63	17 079	37
6	Kurs masrafı	9 500	7 826	75	1 673	25
7	Kontrol ve tatbikat masrafları	472 200	272 068	22	200 131	78
8	Sabit kıymetler masrafı	181 000	103 063	97	77 936	03
9	Yaprak tütün ücret ve masrafları	752 600	633 615	71	118 984	29
10	Fabrika ve atölyeler ücret ve masrafı	424 320	390 115	41	34 204	59
11	Vesaiti nakliye masrafı	12 000	9 989	42	2 010	58
12	Reddiyat	10 000	518	53	9 481	47
13	1918 numaralı kanun mucibince muhbir ve müsadir- lere verilecek kaçak ihbariye ve ikramiyesi	75 000	47 130	53	27 869	47
14	Yardımlar	29 000	16 954	69	12 045	31
15	Geçen sene borçları	75 000	41 827	69	33 172	31
16	Eski seneler borçları	40 000	24 439	93	15 560	07
17	1715 numaralı kanununun 8 nei maddesi mucibince Cüm- riyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	52 603	52 603		0	
18	İnhisar altında bulunan maddelerin kaçak ihbariye ve ikramiyeleri	15 000	0		15 000	
19	Hükmedilmiş borçlar karşılığı	800	800		0	
	Yekûn	5 312 903	4 321 080	38	991 822	62

B - CETVELİ

F.	Varidatın nevi	Muhammenat	Tahsilât	
		Lira	Lira	K.
1	Satış kârı	25 120 000	23 898 585	45
2	Para cezaları	200 000	105 132	71
3	Beyiye resmi	60 000	59 730	84
4	Muhtelif hasılat	100 000	104 387	72
5	İstirdat	20 000	154 818	07
	Yekûn	25 500 000	24 322 654	79

Tütün inhisar idaresinin 31 mayıs 19

İzahat	31 mayıs 1932				31 mayıs 1933			
	Müfredat		İcmal		Müfredat		İcmal	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>Sabit kıymetler; (Bütçe)</i>								
Emlâk	5 282 772	67			5 348 951	39		
Makinalar	2 121 415	18			2 124 286	40		
Mefruşat ve demirbaş	788 049	65			785 115	61		
Muhafaza gemileri	51 133	03	8 243 370	53	—	—	8 258 353	40
<i>Sabit kıymetler; (Mütedavil sermaye)</i>								
Mütedavil sermayeden muba- yaa olunan mebani	—	—			230 057	50		
İmalâta aid demirbaş eşya	—	—	—	—	18 052	89	248 110	39
<i>Nakdî kıymetler</i>								
İdare veznelerinde	170 698	43			173 820	54		
Türkiye bankalarında	2 143 737	71			2 283 688	49		
Enebi paralar	1 409	68			31 160	80		
Yolda bulunan paralar	653 948	53			526 799	59		
Esham ve tahvilât	26 250		2 996 044	35	26 250		3 041 719	42
<i>Mütedavil kıymetler</i>								
Depolarda mevcut yaprak tü- tün	18 612 224	58			12 430 105	31		
Fabrikalarda mevcut yaprak tütün	48 979	30			33 546	88		
Ambarlarda mevcut mamul tütün	1 643 790	28			1 722 559	91		
Depolarda mevcut levazım	2 094 788	55			1 965 973	54		
Bütçe dahili levazım ambarı	65 059	92			47 960	84		
Mahfazalar	19 267	52	22 484 110	15	29 853	11	16 229 999	59
<i>Muhtelif matlubat</i>								
Borçlu hesaplar	3 077 865	63	3 077 865	63	2 912 476	49	2 912 476	49
<i>Hazine hesabı carisi</i>								
Hazineye irsalât	21 080 000	00	21 080 000	00	20 483 182	10	20 483 182	10
<i>Muallâk hesaplar</i>								
Mürasalât	345 669	18	345 669	18	376 036	48	376 036	48
Yekûn			58 227 059	84			51 549 877	87

TVELİ

33 de katolunan muamelâtının blânçosu

İzahat	31 mayıs 1932				31 mayıs 1933			
	Müfredat		İcmal		Müfredat		İcmal	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>Tediyesi lâzım borçlar</i>								
Muhtelif borçlar	1 233 726	45			1 305 551	53		
Tediye senedatı	1 526 575	39	2 760 301	84	1 068 202	13	2 373 753	66
<i>İhtiyat akçeleri</i>								
Sabit kıymetler amortismanı	1 623 466				1 908 618	75		
Levazım ihtiyat akçesi	1 040 986	64			680 516	35		
Sigorta ihtiyat akçesi	1 518 455	93			1 840 003	42		
Meşkûk matlubat ihtiyatı	200 787	15			200 791	15		
Yaprak tütünlerin tenezzülü kıymeti karşılığı	2 055 020	74	6 438 716	46	—	—	4 629 929	67
<i>Hazine hesabı carisi</i>								
Geçen seneden müdevver mat-lubu	274 921	31			—	—		
Bu senenin varidat fazlası	20 421 896	59	20 696 817	90	20 002 443	88	20 002 443	88
<i>Muallâk hesaplar</i>								
Muallâk hesaplar	22 793	19	22 793	19	37 50		37 50	
<i>Sermaye</i>								
Mütedavil sermaye	20 000 000	00			16 237 398	92		
Sabit kıymetler karşılığı	8 243 370	53			8 258 353	40		
Bütçe dahili levazım karşılığı	65 059	92	28 308 430	45	47 960	84	24 543 713	16
Yekûn			58 227 059	84			51 549 877	87

1 harizan 1932 - 31 mayıs 19

Hasılat	1931 devresi		1932 devresi	
	Lira	K.	Lira	K.
Dahilde mamulât satışı	36 238 771	01	34 662 418	59
Hariçte mamulât satışı	242 542	54	496 799	29
Yaprak tütün satışı	502 510	09	491 775	22
Muhtelif varidat	238 158	10	424 094	34
Yekûn	37 221 981	74	36 075 087	44

H U L

	%
Satılan tütünlerin maliyeti	26.65
Beyiye ücreti	6.21
Nakliyat	1.37
Amortisman	0.83
Takibat ve ziraat masrafları	0.94
Memur ücreti ve idare masarifi	8.70
Yekûn	44.70
Safi hasılat	55.30
Hasılat yekûnu	100.00

etveli

33 işletme hasılat ve masarifi

Hasılat	1931 devresi		1932 devresi	
	Lira	K.	Lira	K.
Dahilî satışların maliyet bedeli	9 226 149	09	8 918 859	61
Haricî satışların maliyet bedeli	232 367	67	208 361	77
Satılan Y. T. lerin maliyet bedeli	460 739	94	476 583	43
Beyiye ücreti	2 312 662	68	2 303 422	06
Mamul tütün sevkiyat masarifi	509 571	47	590 012	87
Amortisman	309 484	50	284 748	00
Takibat masarifi	152 801	28	131 220	71
Ziraat ve emanet tütünler masarifi	195 504	10	187 978	04
Memur ve müstahdemler ücreti	2 470 492	83	2 194 890	57
Muhtelif masraflar	768 171	74	693 765	60
Yekûn	16 637 945	30	15 989 842	66
İşletme kârı	20 584 036	44	20 085 244	78
Yekûn	37 221 981	74	36 075 087	44

Â S A

1931 devresi		%	1932 devresi	
Lira	K.		Lira	K.
9 919 257		26.62	9 603 805	
2 312 663		6.39	2 303 422	
509 571		1.64	590 013	
309 484		0.79	284 748	
348 305		0.88	319 199	
3 238 665		8.00	2 888 655	
16 637 945		44.32	15 989 842	
20 584 036		55.68	20 085 245	
37 221 981		100.00	36 075 087	